

ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАКИ ДОМЕННОГО ІМЕНІ

Булат Наталія Миколаївна

Науковий керівник: канд. юрид. наук, доцент Валах В. В.
Одеський національний університет ім. І. І. Мечникова
Україна

Історія становлення та розвитку доменних імен свідчить про їх швидке вдосконалення та пристосування до актуальних часових вимог. Сьогодні доменне ім'я – вже не просто набір символів, а візитна картка Інтернет-ресурсу, засіб його індивідуалізації. Така ситуація обумовлює доцільність дослідження доменного імені не лише з інформаційно-технічного боку, але з точки зору права, а саме – у якості об'єкта права інтелектуальної власності. Метою роботи є надати визначення поняття «доменне ім'я» та проаналізувати його основні ознаки як об'єкта права інтелектуальної власності.

З інформаційно-технічної точки зору доменне ім'я являє собою унікальний набір символів, що позначає координати сервера, на якому розміщений

інформаційний ресурс, а також позначає адресу самого ресурсу у мережі Інтернет [1, с. 69]. З даного визначення можна зробити висновок, що доменне ім'я виконує дві основні функції – асоціює ресурс у мережі Інтернет із сервером, на якому він розташований, (використовується для адресації комп'ютерів) і позначає адресу ресурсу в мережі Інтернет (використовується для адресації ресурсів). Саме шляхом об'єднання цих двох функцій доменного імені пішов український законодавець для конструювання поняття «доменне ім'я», визначаючи, що «доменне ім'я – ім'я, що використовується для адресації комп'ютерів і ресурсів в Інтернеті» [2, абз. 15 ст. 1].

З точки зору права, на нашу думку, доменне ім'я можна визначити як особливий об'єкт права інтелектуальної власності, що являє собою унікальний набір символів, який використовується для адресації комп'ютерів, і є засобом індивідуалізації інформаційних ресурсів у мережі Інтернет [1, с. 71].

Таке визначення синтезує наступні ознаки.

1. Доменне ім'я – це особливий об'єкт права інтелектуальної власності. Звісно, кожний об'єкт права інтелектуальної власності має свої визначальні ознаки та є певною мірою особливим. Проте щодо доменного імені така особливість полягає не тільки у його ознаках, а в першу чергу в тому, що, з огляду на відсутність належної регламентації відносин у сфері доменних імен, питання правової охорони даного об'єкта як об'єкта права інтелектуальної власності лишається відкритим. Так, доменне ім'я визнано об'єктом права інтелектуальної власності Концепцією реформування державної системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні [3]. Таке визнання, хоч і опосередковано, впливає з практики Європейського суду з прав людини [4]. На доцільність правової охорони доменного імені як об'єкта права інтелектуальної власності наголошується у літературі [5; 6]. Проте на законодавчому рівні доменне ім'я не визнано об'єктом права інтелектуальної власності, що не забезпечує його належну правову охорону.

2. Доменне ім'я являє собою унікальний набір символів. Розглядаючи доменне ім'я з позиції права інтелектуальної власності, між тим не можна відійти від його інформаційно-технологічної природи. Так, з часу появи доменної системи імен (DNS) і можливості заміни числових IP-адрес буквеними позначеннями доменне ім'я стало являти собою унікальний набір символів.

3. Доменне ім'я використовується для адресації комп'ютерів. Таке положення впливає з того, що, як зазначалося раніше, однією з двох основних функцій доменного імені з інформаційно-технічної точки зору є адресація комп'ютерів у мережі.

4. Доменне ім'я є засобом індивідуалізації інформаційних ресурсів у мережі Інтернет. Як зазначалося вище, другою основною функцією доменного імені є адресація ресурсів у мережі. Проте з точки зору права інтелектуальної власності доменні імена не просто слугують для адресації ресурсів, вони не тільки позначають адреси сайтів і надають доступ до них. Їх роль полягає в індивідуалізації Інтернет-ресурсів, наданні останнім унікальності. «Доменні імена, прості для запам'ятовування та унікальні в силу

своєї неповторності, отримали значення засобу індивідуалізації», – зауважує з цього приводу Н. І. Майданик [7]. А. В. Попцов робить висновок, що «доменне ім'я здатне виконувати дві важливі функції – функцію адресації у мережі Інтернет та індивідуалізації інформаційного ресурсу (вебсайту)» [8, с. 13]. Даріус Сауліунас зазначає, що доменне ім'я може бути засобом, за яким вебсайт однієї особи відрізняється від вебсайту іншої особи [9, с. 32]. Отже, за допомогою доменного імені реєстрант прагне виділити свій інформаційний ресурс з-поміж безлічі інших і доменне ім'я надає таку можливість, через що даний об'єкт справедливо можна вважати засобом індивідуалізації інформаційних ресурсів у мережі Інтернет.

Таким чином, з інформаційно-технічної точки зору доменне ім'я – унікальний набір символів, що позначає координати сервера, на якому розміщений інформаційний ресурс, а також позначає адресу самого ресурсу у мережі Інтернет. З точки зору права доменне ім'я – це особливий об'єкт права інтелектуальної власності, що являє собою унікальний набір символів, який використовується для адресації комп'ютерів, і є засобом індивідуалізації інформаційних ресурсів у мережі Інтернет. Дане визначення об'єднує у собі наступні ознаки. По-перше, доменне ім'я є особливим об'єктом права інтелектуальної власності, адже, хоча даний об'єкт – результат інтелектуальної діяльності, на законодавчому рівні він не забезпечений належною правовою охороною. По-друге, доменне ім'я являє собою унікальний набір символів. По-третє, воно використовується для адресації комп'ютерів. Нарешті, з огляду на унікальність доменного імені та його цінність, воно є засобом індивідуалізації інформаційних ресурсів у мережі Інтернет.

Список використаних джерел:

1. Булат Н. М. Поняття доменного імені як об'єкта права інтелектуальної власності. *Тенденції і перспективи розвитку інститутів права та держави* : збірник матеріалів Міжнародної юридичної науково-практичної конференції «Актуальна юриспруденція», м. Київ, 19 квітня 2018 року. Матеріали І Всеукраїнських наукових читань пам'яті академіка С. Дністрянського, м. Тернопіль, 13-14 квітня 2018 року. Тези наукових доповідей. Київ-Тернопіль : ВПЦ «Економічна думка», 2018. 297 с. С. 69-71.
2. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг : Закон України від 15.12.1993 № 3689-XII зі зм. та доп., внес. зг. законів України; станом на 21.05.2015 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3689-12> (дата звернення: 22.07.2019).
3. Про схвалення Концепції розвитку телекомунікацій в Україні : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 07.06.2006 р. № 316-р зі зм., внес. зг. з Розпорядженням Кабінету Міністрів України № 1612-р від 27.12.2008 р.; станом на 27.12.2008 р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/316-2006-p> (дата звернення: 22.07.2019).
4. DECISIONAS TO THE ADMISSIBILITY OF Application nos. 25379/04, 21688/05, 21722/05 and 21770/05 by PAEFFGEN GMBH against Germany : European Court of Human Rights (Fifth Section), 18 September 2007. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22dmocnumber%22:%7B%222824480%22%22itemid%22:%7B%22001-82671%22%7D%7D> (last accessed: 22.07.2019).

5. Бонтлаб В. В. Цивільно-правове регулювання доменних імен : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. К., 2006. 15 с.
6. Березовская Н. Ю. Доменное имя как объект интеллектуальной собственности. *Молодой ученый*. 2015. № 9. С. 543-544.
7. Майданик Н. Здійснення права на доменне ім'я в мережі Інтернет. *Юридична Україна*. 2009. № 7 (79). С. 62-67.
8. Попцов А. В. Правовое регулирование доменного имени в Российской Федерации : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Москва, 2009. 36 с.
9. Sauliūnas D. Problems of Legal Nature of Internet Domain Names. *Jurisprudencija*. 2003. Vol. 47 (39). P. 29-37.